ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม

เรื่อง “โครงการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน”

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับโครงการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน แบ่งเป็น
4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 กลไกและกระบวนการในการบริหารจัดการโครงการการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองลำพูน

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

1. เพศ	☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง	
2. อายุ	☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี	☐ 2. 15-25 ปี	☐ 3. 26-35 ปี
	☐ 4. 36-45 ปี	☐ 5. 46-55 ปี	☐ 6. มากกว่า 55 ปี
3. ตำแหน่ง	☐ 1. เจ้าหน้าที่ระดับบริหาร	☐ 2. เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ	
4. ระยะเวลาปฏิบัติงาน	☐ 1. 1-5 ปี	☐ 2. 6-10 ปี	
	☐ 3. 11-20 ปี	☐ 3. นานกว่า 20 ปี	

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 2 กลไกและกระบวนการในการบริหารจัดการโครงการการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความคิดเห็นของท่าน

การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
1. การวางแผน				
- ปรึกษาหารือเพื่อวางแผน				
- กำหนดขอบเขตงานอย่างเหมาะสม				
- เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
2. การประสานงาน				
- กำหนดผู้ประสานงานล่วงหน้า				
- มีการประสานงานอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดำเนินการ				
- ชุมชนให้ความร่วมมือเมื่อมีการประสานงาน				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
3. การจัดบุคลากร				
- บุคลากรพอเพียงต่อการดำเนินงาน				
- บุคลากรที่จัดสรรให้ทำงาน มีความรู้ และความสามารถเหมาะสมกับงาน				
- บุคลากรสามารถทำงานร่วมกับชุมชนได้				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
4. การจัดการงบประมาณ				
- การจัดสรรงบประมาณมีสัดส่วนเหมาะสมกับงานตามแผนการจัดโครงการ				
- งบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น			หมายเหตุ
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
- การเบิกจ่ายงบประมาณสะดวก รวดเร็ว				
- มีการใช้จ่ายเงินตามแผน				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
5. การติดตามประเมินผล				
- มีการติดตามผลงานอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาดำเนินการ				
- มีการประเมินผลเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น				
- มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตรงเวลา				
- อื่น ๆ (ระบุ)				
6. การแก้ไขปัญหาอุปสรรค				
- มีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคอย่างทันท่วงที				
- ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน				
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน				
- อื่น ๆ (ระบุ)				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงโครงการฯ ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

2. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการในโครงการ

3. ข้อเด่นของโครงการที่พบระหว่างดำเนินการ

4. ข้อด้อยของโครงการที่พบระหว่างดำเนินการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

5. แนวทางแก้ไขและจัดการปัญหาของโครงการ

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบสอบถาม

การประเมินโครงการการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

(สำหรับประชาชน)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยแบ่งคำถามเป็น 5 ตอน จำนวน 10 หน้า ข้อมูลที่ได้นี้ จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ใดผู้หนึ่ง ขอความกรุณาท่านกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามคำชี้แจงในแต่ละตอน

ข้อมูลจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงโครงการการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณล่วงหน้าในความร่วมมือของท่าน

ดิศักดิ์ มโนผาบ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	
2. อายุ	☐ 1. ต่ำกว่า 15 ปี	☐ 2. 15-25 ปี	☐ 3. 26-35 ปี
	☐ 4. 36-45 ปี	☐ 5. 46-55 ปี	☐ 6. มากกว่า 55 ปี
3. อาชีพ	☐ 1. ข้าราชการ	☐ 2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	
	☐ 3. พนักงานบริษัท / พนักงานโรงงาน /รับจ้างทั่วไป		
	☐ 4. เจ้าของกิจการ / ค้าขาย	☐ 5. อาชีพอิสระ เช่น หมอ ทนาย	
	☐ 6. นักเรียน / นักศึกษา	☐ 7. พ่อบ้าน / แม่บ้าน	
	☐ 8. อื่น ๆ.....		

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น (Input) และกระบวนการ (Process) ของโครงการ โดยมีความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

0 หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็น เนื่องจากไม่ทราบข้อมูล

1 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความเพียงพอในระดับน้อย

2 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความเพียงพอในระดับปานกลาง

3 หมายถึง มีความเหมาะสมหรือมีความเพียงพอในระดับมาก

โครงการ	ระดับความเหมาะสม / ความเพียงพอ			
	ไม่ทราบ	มาก	ปานกลาง	น้อย
ปัจจัยเบื้องต้น				
1. ความเหมาะสมของสถานที่				
2. ความเพียงพอของบุคลากร				
3. ความรู้ความสามารถของบุคลากร				
4. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์				
5. สภาพการใช้งานของวัสดุ				
กระบวนการ				
1. ความเหมาะสมของช่วงเวลาในการจัดโครงการ				
2. ความเพียงพอของระยะเวลาในการจัดโครงการ				
3. ความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่				
4. ความตั้งใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่				
5. ความสามารถในการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่				
6. มนุษยสัมพันธ์-การสื่อสารของเจ้าหน้าที่				
7. การติดต่อประสานงานของเจ้าหน้าที่				

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 3 การจัดการขยะหรือของเหลือใช้ในครัวเรือน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย✓ ลงในช่องที่ตรงกับวิธีการกำจัดขยะหรือของเหลือใช้ในครัวเรือนแต่ละประเภท ตามที่ท่านปฏิบัติเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทขยะ	วิธีกำจัด								
	เก็บไว้ขาย	โยนทิ้งรอบบ้าน	ทิ้งลงถังขยะของเทศบาล	ทิ้งกองไว้นอกบ้าน	เผา	ฝัง	ทิ้งลงแหล่งน้ำใกล้บ้าน	ขุดหลุมทำปุ๋ยหมัก	อื่น ๆ
1. เศษอาหาร									
2. มูลฝอยแห้ง ได้แก่ กระดาษ ใบไม้									
3. สารพิษ ได้แก่ สารใด ๆ ที่จะเป็นโทษต่อชีวิตมนุษย์ พืช และสัตว์ ทั้งเฉียบพลันและระยะยาว เช่น สารเคมีอันตราย									

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 4 ความสำเร็จของโครงการ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับความสำเร็จของโครงการและการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

ประเด็น	ระดับความสำเร็จ/การมีส่วนร่วม		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง
ด้านความสำเร็จของโครงการ			
1. ผลในด้านการลดปริมาณขยะของชุมชน			
2. ผลในด้านการลดความขัดแย้งในชุมชนจากปัญหาขยะ			
3. ผลในด้านการแก้ปัญหาขยะของชุมชนในระยะยาว			
4. ผลในด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ			
5. ผลในด้านการแก้ปัญหาขยะของชุมชนได้อย่างครบวงจร			
6. ผลในด้านการสร้างจิตสำนึกในชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม			
7. ผลในด้านการลดปัญหามลพิษในชุมชน			
8. ผลในด้านการปรับภูมิทัศน์ของชุมชน			
9. ผลในด้านการเพิ่มรายได้แก่ชุมชนจากการรีไซเคิลขยะแล้วนำมาใช้ประโยชน์			
10. ผลในด้านการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขยะ			
ด้านการมีส่วนร่วมจัดการขยะมูลฝอย			
1. ร่วมรับทราบปัญหาและสาเหตุของปัญหาขยะมูลฝอย			
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย			
3. ร่วมเสนอวิธีการจัดการขยะมูลฝอย			
4. ร่วมวางแผนการบำบัดและการกำจัดขยะมูลฝอย			
5. ร่วมสนับสนุนงบประมาณในการจัดเก็บขยะมูลฝอย			
6. ร่วมกิจกรรมในการนำขยะมูลฝอยหรือวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์			
7. ร่วมเรียกร้องความชอบธรรมเมื่อเกิดปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอย			

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประเด็น	ระดับความสำเร็จ/การมีส่วนร่วม		
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง
8. ร่วมปฏิบัติตามกฎระเบียบในการรักษาความสะอาด			
9. ร่วมในการติดตาม และตรวจสอบโครงการ			
10. ร่วมในการประเมินผลสำเร็จของโครงการ			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ประเด็นสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน

1) ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลสำเร็จของโครงการ
2) กลไกและกระบวนการในการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ การวางแผน การประสานงาน การจัดบุคลากร การจัดการงบประมาณ การติดตามประเมินผล และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค
3) การดำเนินการในการรณรงค์คัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชน และปัญหาอุปสรรค

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ประเด็นสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้อำนวยการกองช่าง และผู้อำนวยการกองสาธารณสุข

1) บริบทของเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สถานการณ์ปัญหาขยะ รวมทั้งกรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ
2) ผลสำเร็จของโครงการในแง่การลดปริมาณขยะ และผลด้านอื่น
3) กลไกและกระบวนการในการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ การวางแผน การประสานงาน การจัดบุคลากร การจัดการงบประมาณ การติดตามประเมินผล และการแก้ไขปัญหาอุปสรรค

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

บริบทชุมชนกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองลำพูน

เทศบาลเมืองลำพูน จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองลำพูน พ.ศ. 2479 มีพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 6 ตารางกิโลเมตร โดยมีตราประจำเทศบาลเป็นรูปพระธาตุหริภุญไชย ปัจจุบันสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนเทศบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน การรายงานในส่วนนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ดังนี้

1) การใช้พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

พื้นที่ 6 ตารางกิโลเมตร ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองลำพูน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลในเมืองทั้งหมด มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลเหมืองง่า
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลต้นธง
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลเวียงยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลต้นธง

ลักษณะพื้นที่ของเทศบาลตั้งอยู่ที่ราบทางด้านตะวันตกของแม่น้ำกวง ตัวเมืองชั้นในมีคูเมืองล้อมรอบ เนื่องจากอดีตเคยเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนที่เรียกว่า “เมืองหริภุญไชย” มีถนนสายสำคัญผ่านกลางเมือง คือ ถนนเจริญราษฎร์ ซึ่งเป็นถนนที่ใช้ในการคมนาคมไปจังหวัดเชียงใหม่ และถนนอินทยงยศที่เชื่อมต่อจากถนนเจริญราษฎร์เข้าสู่ตัวเมือง การแบ่งพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน จัดเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. พื้นที่เขตอนุรักษ์

ประกอบด้วยพื้นที่เขตเมืองเก่าล้อมรอบด้วยคูเมืองและลำน้ำกวง มีรูปร่างเป็นวงรีกว้างยาวเท่ากับ 1,000 * 600 เมตร โดยประมาณ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 0.56 ตร.กม. ถูกจัดให้เป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ภายในพื้นที่มีถนนสายหลัก คือ ถนนอินทยงยศ ตัดผ่านแนวเหนือใต้ สองฝั่งเป็นสถานที่ราชการ อาคารพาณิชย์และตลาด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2. พื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก

กระจายอยู่ตามถนนสายหลักรอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ โดยเฉพาะพื้นที่สองข้างถนนเจริญราษฎร์ ช่วงจากสามแยกสถานีรถไฟถึงสี่แยกประตูช้างสี และบริเวณตอนต้นของถนนหมายเลข 106 ลำพูน – ป่าซาง และช่วงแรกของถนนสนามกีฬา

3. พื้นที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง

บริเวณที่สำคัญกระจายอยู่โดยรอบพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งเป็นเขตศูนย์กลางเมืองในระยะทางประมาณ 700 เมตร

4. พื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย

ล้อมรอบเขตพื้นที่อาศัยหนาแน่นปานกลางและกระจายตามแนวถนนสายหลัก คือ แนวถนนเจริญราษฎร์

5. พื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำในเขตเทศบาลเมืองลำพูน เป็นพื้นที่ประเภทน้ำนิ่ง ได้แก่หนองน้ำจามเทวี บริเวณริมฝั่งแม่น้ำกวงด้านทิศตะวันตก ตั้งแต่ชุมชนช่างฆ้อง ถึงชุมชนบ้านท่านาง บริเวณด้านทิศใต้ของสะพานท่าขาม แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำกวงช่วงที่ไหลผ่านเทศบาลเมืองลำพูน ลำเหมืองปิงห่าง ในชุมชนสันป่ายางหลวง คูเมืองรอบตัวเมืองเก่า 15 คูเมือง ปัจจุบันประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเหล่านี้ทั้งในด้านการเกษตรกรรม การอุปโภค บริโภค และการพักผ่อนหย่อนใจ

นอกจากนี้ จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า ในเขตเทศบาลเมืองลำพูนไม่มีพื้นที่สวนสาธารณะที่ชัดเจน สวนส่วนใหญ่เป็นสวนหย่อม เช่น สวนสาธารณะเชิงสะพานท่าขาม พื้นที่ริมคูเมือง สวนหย่อมหน้าวัดสันป่ายางหลวง สวนหย่อมหน้าสำนักงานเทศบาล สวนหย่อมหน้าสุสาน เป็นต้น และบริเวณที่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูนนิยมไปพักผ่อน โดยเฉพาะในช่วงเวลาเย็น คือ บริเวณรอบคูเมือง เมื่อมีประชาชนจำนวนมากนิยมไปพักผ่อน จึงมีการจำหน่ายอาหาร และก่อให้เกิดขยะมูลฝอยขึ้นได้

โดยสรุป หากพิจารณาการแบ่งพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองลำพูน จะเห็นได้ว่าในเขตอนุรักษ์ คือ ถนนอินทยงยศ ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของเทศบาล มีแหล่งกำเนิดขยะจากสถานที่ราชการ อาคารพาณิชย์ และตลาด รวมทั้งแหล่งกำเนิดขยะจากพื้นที่ประเภทพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากรอบพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่ประเภทหนาแน่นปานกลาง และหนาแน่นน้อยที่กระจายอยู่ตามถนนสายหลักรอบเขตพื้นที่อนุรักษ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

2) สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

โครงการสร้างทางเศรษฐกิจ ภายในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม โดยมีย่านการค้าพาณิชย์ที่สำคัญอยู่บริเวณสองฝั่งถนนเจริญราษฎร์และถนนอินทยงยศ นอกจากนั้นประชาชนในเขตเทศบาลยังประกอบอาชีพอุตสาหกรรม รับราชการและอื่น ๆ

ภายในเขตเทศบาลมีตลาดสดเพื่อประกอบการค้า 4 แห่ง เป็นตลาดสดของเทศบาล 2 แห่ง และเอกชน 2 แห่ง มีธนาคารรวม 9 แห่ง ร้านอาหาร 60 ร้าน แผงลอย 40 แผง โรงงานผลิตน้ำดื่ม 5 แห่ง โรงน้ำแข็ง 1 แห่ง โรงงานเจียรนัยเพชร 1 แห่ง โรงเลื่อยไม้ 1 แห่ง นอกจากนี้มีโรงงานขนาดเล็กที่ผลิตอาหาร ได้แก่ ขนมจีน แคบหมู อาหารพื้นเมือง จำนวน 10 แห่ง

จังหวัดลำพูน มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในปี 2540 จำนวนทั้งสิ้น 26,331.797 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้สูงสุด คือ สาขาอุตสาหกรรมมีมูลค่า 12,801.947 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.61 ทั้งนี้เนื่องจากลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีจำนวน 60,953 บาท สูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ของภาคเหนือและอันดับ 18 ของประเทศ

จากความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของเทศบาลเมืองลำพูน โดยเฉพาะในย่านการค้าพาณิชย์ที่สำคัญอยู่บริเวณสองฝั่งถนนเจริญราษฎร์และถนนอินทยงยศ ซึ่งมีแหล่งกำเนิดขยะที่สำคัญ คือ ตลาดสด ร้านอาหาร แผงลอย และโรงงานขนาดเล็กที่ผลิตอาหาร เป็นสาเหตุให้บริเวณนี้ มีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าบริเวณอื่นในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

3) สภาพสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในเขตเทศบาล

ประชากรในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ในปี พ.ศ. 2544 รวมทั้งสิ้น 15,368 คน แบ่งเป็นชาย 7,244 คน หญิง 8,124 คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 5,318 ครัวเรือน ประชากรเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.88 คน คิดเป็นประชากรโดยเฉลี่ยต่อพื้นที่ 2,561 คน ต่อตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 15 ชุมชน ประชาชนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวนวัดทั้งหมด 19 วัด ประชาชนส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง มีภาษาพูดเป็นของ เรียกว่าคำเมือง นอกจากนี้ยังมีภาษายอง ซึ่งเป็นภาษาของชนพื้นเมืองดั้งเดิมของเมืองลำพูน

ในปี 2545 เขตเทศบาลเมืองลำพูน มีสถานพยาบาล (คลินิกเอกชน) จำนวน 15 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล 1 แห่ง โดยมีอัตราส่วนของแพทย์ต่อจำนวนประชากรเท่ากับ 19/15,368 คน หรือ = 1 : 808 และในปี 2545 เขตเทศบาลเมืองลำพูน มีสถานศึกษาทั้งของภาครัฐ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

และเอกชนรวม 13 แห่ง เทศบาลเมืองลำพูน มีโรงเรียนในสังกัด 4 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวม 2,850 คน จำนวนครูรวมทั้งสิ้น 83 คน จำนวนห้องเรียน 85 ห้องเรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลดังกล่าวเปิดสอนทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของระดับมัธยมศึกษา ขณะนี้เปิดสอนที่โรงเรียนเทศบาลสันป่ายางหน่อม และโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาล มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภาครัฐและเอกชนรวม 10 แห่ง จำนวนเด็กก่อนวัยเรียนทั้งสิ้น 229 คน

ส่วนด้านวัฒนธรรมประเพณี พบว่า ในเขตเทศบาลยังปรากฏประเพณีสำคัญที่ชาวเมืองลำพูนสืบสานกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้แก่ ประเพณีสรงน้ำพระธาตุหริภุญไชย ประเพณีบวชนาค (แห่ลูกแก้ว) ประเพณีทำบุญปอยหลวง ปอยน้อย ประเพณีวันสงกรานต์ (ปี๋ใหม่เมือง) ประเพณีลอยกระทง (ยี่เป็ง) ฯลฯ สำหรับวัฒนธรรมการแต่งกายแต่เดิมมีลักษณะของชาวล้านนา คือ ชายนุ่งกางเกงสะดอ (กางเกงขาก๊วย) สวมเสื้อผ้าฝ้ายหรือผ้าเมือง คาดผ้าขาวม้าที่พุง ผู้หญิงนุ่งซิ่น สวมเสื้อแขนกระบอก ปัจจุบันได้มีการรณรงค์ให้แต่งชุดพื้นเมืองในวันศุกร์ และงานประเพณีพื้นเมืองต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมเก่าแก่ของเมืองลำพูน คือ การแข่งขันตีกลองหลวง จะมีการจัดแข่งขันกันในงานทำบุญ ประเพณีต่าง ๆ เช่น ปอยหลวง ปอยน้อย โดยการเอากลองไม้ขนาดใหญ่ของและวัดหรือหมู่บ้านออกมาประชันจังหวะ ลีลา และเสียงจากการตีกลองหลวงเพื่อให้คณะกรรมการเป็นผู้ตัดสิน

สรุปได้ว่า สภาพสังคมของเทศบาลเมืองลำพูนที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สถานศึกษาและสถานพยาบาลเพิ่มจำนวนขึ้น ตามการเพิ่มของประชากร อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูนเพิ่มขึ้นได้ และแม้ว่าในปัจจุบันประชาชนในเทศบาลเมืองลำพูนยังคงมีการสืบทอดสืบทอดประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม ส่งผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวและสภาพสังคม วัฒนธรรมของเมืองลำพูน แต่ประชาชนส่วนหนึ่งในเทศบาลเมืองลำพูนในปัจจุบันเป็นประชากรแฝง หมายถึง ผู้อพยพเข้าเพื่อจุดประสงค์ในการศึกษา หรือเพื่อการประกอบอาชีพ ไม่ได้เป็นชาวลำพูนแต่โดยกำเนิด อาจทำให้ขาดความสำนึกรัก หวงแหน และผูกพันต่อท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลต่อการสร้างขยะโดยขาดจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

4) สถานการณ์มูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

ใน ปีพ.ศ. 2539 ก่อนเริ่มดำเนินโครงการการจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลเมืองลำพูน ปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล มีมากถึง 25 ตัน/วัน ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2543 เป็นระยะเริ่มโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชน ณ แหล่งกำเนิด ทำให้ปริมาณขยะลดลง ใน พ.ศ. 2543

มีปริมาณขยะเหลือเพียง 9 ตัน/วัน เมื่อเริ่มดำเนินการได้ระยะหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2546 ในเทศบาลเมืองลำพูน กลับมีปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องจัดเก็บประมาณ 15 ตัน/วัน (สำนักงานเทศบาลเมืองลำพูน, 2546)

ระบบเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองลำพูนในปัจจุบัน ได้จัดให้มีถังรองรับขยะมูลฝอยในแต่ละครัวเรือน และให้บริการเก็บขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล โดยใช้รถเก็บจำนวน 5 คัน เทศบาลได้จัดหาถังขยะและมอบให้ประชาชนแต่ละครัวเรือนแยกเป็น 3 ถัง ได้แก่ ถังสีเหลือง ถังสีเขียว และถังสีฟ้า การเก็บขนขยะเปียก (ถังสีเขียว) และขยะแห้งทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.00 น. ถึง 12.00 น. โดยจัดแบ่งขยะออกเป็น 2 ช่อง ในรถ 1 คัน ช่องแรกเก็บขยะเปียก เพื่อแยกไปทำปุ๋ยหมัก ช่องที่ 2 เก็บขยะแห้งเพื่อนำเข้าสายพานลำเลียงคัดแยกขยะอีกครั้งหนึ่ง เก็บขนขยะรีไซเคิล (ถังสีฟ้า) ในวันเสาร์ นำไปคัดแยกกลับมาใช้ใหม่ หรือจำหน่ายเป็นรายได้ ส่วนที่เหลือให้เอกชนส่งกำจัดต่อไป ขยะพิเศษ เช่นกิ่งไม้ที่มีประมาณมาก เศษวัสดุก่อสร้าง ฯลฯ เทศบาลจะจัดรถพิเศษเพื่อเก็บขนให้ และนำมาทำปุ๋ย เทศบาลจะจัดเก็บขยะมูลฝอยเฉพาะจากถังสีต่าง ๆ ที่จัดให้ แต่หากทิ้งด้วยวิธีอื่น เทศบาลจะไม่เก็บขนขยะให้ การจัดการขยะเปียกของเทศบาลเมืองลำพูน แนวคิดพื้นฐานของเทศบาลเมืองลำพูนดำเนินการลดปริมาณขยะเปียกจากตลาดสดและชุมชน โดยแสดงให้ประชาชนเห็นว่าขยะเปียก สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ย และสามารถทำให้ขยะเปียกไม่มีกลิ่นเหม็นได้ ซึ่งทำได้โดยเทศบาลใช้สารอี.เอ็ม. (ลักษณะเป็นของเหลวสีดำ) ซึ่งเป็นเชื้อจุลินทรีย์ทำหน้าที่ย่อยสลายสารอินทรีย์ (ขยะเปียก) โดยเทศบาลนำขยะเปียก รวมกิ่งก้าน และใบของต้นลำไย ซึ่งมีปริมาณมากในแต่ละวัน มากองรวมกันไว้ในพื้นที่ที่เตรียมไว้ แล้วราดด้วยสารอี.เอ็ม. คลุมด้วยผ้าใบทิ้งไว้ประมาณ 7 - 15 วัน ขยะดังกล่าวจะถูกย่อยสลายและยุบปริมาณลงเป็นปุ๋ย และไม่มีกลิ่นเหม็น แต่จะมีกลิ่นน้ำตาลแทน และเทศบาลนำปุ๋ยดังกล่าวใส่กระสอบจำหน่ายเป็นรายได้ของเทศบาล

สถานที่ในการจัดการขยะในปัจจุบัน ได้แก่ พื้นที่จัดการขยะสุสานกู่ช้าง ที่ใช้ในการคัดแยกขยะ ทำปุ๋ย และเผาขยะ และพื้นที่กลบฝัง ณ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มไม่พอเพียงต่อปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น จากจำนวนประชากร โดยเฉพาะประชากรแฝง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ค

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	145	41.40
หญิง	205	58.60
อายุ		
15-25 ปี	99	28.30
26-35 ปี	98	28.00
36-45 ปี	102	29.10
46-55 ปี	44	12.60
มากกว่า 55 ปี	7	2.00
อาชีพ		
ข้าราชการ	21	6.00
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	10	2.90
พนักงานบริษัท/พนักงานโรงแรม/รับจ้างทั่วไป	82	23.40
เจ้าของกิจการ/ค้าขาย	101	28.90
อาชีพอิสระ เช่น หมอ ทนาย	16	4.60
นักเรียน/นักศึกษา	53	15.10
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	67	19.10

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.60 อายุ 36-45 ปี 15-25 ปี และ 26-35 ปี ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 29.10 28.30 และ 28.00 ตามลำดับ การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ/ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 28.90 รองลงมาเป็นพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 23.90 เป็นพ่อบ้าน/ แม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 19.10 นักเรียน/ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.10 เป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.00 อาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 4.60 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 2.90

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายดิศักดิ์ มะโนผาบ
วัน เดือน ปีเกิด	5 พฤษภาคม 2517

ประวัติการศึกษา

2543	Certificate of Information of Technology, Victoria Business College, Australia
2542	Certificate of English Laguage Course, University of Mellborne, Hawthorn Campus, Australia
2541	ปริญญาตรีเทคโนโลยีภูมิทัศน์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่
2537	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาภูมิสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่
2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

2546-ปัจจุบัน	หุ้นส่วนผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีอุดมลิสซิ่ง
2543-ปัจจุบัน	ผู้บริหารหอพักศรีอุดม 1 และ 2
2543-2546	ผู้ช่วยผู้จัดการ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีอุดมมอเตอร์
2537-ปัจจุบัน	นักออกแบบอิสระ (ออกแบบ-เขียนแบบ ประเมินราคา ควบคุมงานและก่อสร้างอาคาร)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved